

Rodičovský příspěvek

Právní úprava v roce 2013

- Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte.
- Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenské v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění. Jestliže alespoň jednomu z rodičů v rodině lze stanovit k datu narození nejmladšího dítěte 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu, rodič si může volit výši a tím i délku pobírání rodičovského příspěvku. V případě, že denní vyměřovací základ lze stanovit u obou rodičů, vychází se z toho, který je vyšší.
- Maximální měsíční výše rodičovského příspěvku se stanoví ve vazbě na denní vyměřovací základ: pokud 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu je nižší nebo rovno 7 600 Kč, rodičovský příspěvek může činit nejvýše 7 600 Kč; pokud 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu převyšuje 7 600 Kč, je výše rodičovského příspěvku omezena touto částkou, maximálně však výše rodičovského příspěvku může činit 11 500 Kč měsíčně.
- Rodič si může volit výši rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč také v případě, když ke dni narození nejmladšího dítěte v rodině nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že během pobírání rodičovského příspěvku z titulu péče o dříve narozené dítě uplynula podpůrní doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.
- Pokud ani jednomu z rodičů nelze uvedený vyměřovací základ stanovit, náleží rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách 7 600 Kč do konce 9. měsíce věku a následně ve výši 3 800 Kč do 4 let věku dítěte.
- Pokud v rodině dojde ke změně osob, které jsou posuzovány jako rodiče, a dojde-li tím ke „vzniku“ nebo změně výše denního vyměřovacího základu, stanoví se rodičovský příspěvek od následujícího kalendářního měsíce podle nově splněných podmínek.
- Volbu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek, měnit tuto volbu lze jedenkrát za tři měsíce, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby.
- Podmínka trvalého pobytu a bydliště na území České republiky musí být splněna u oprávněné osoby a u dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek.
- Podmínka osobní celodenní péče se považuje za splněnou a rodičovský příspěvek náleží i v kalendářním měsíci, v němž:
 - dítě se narodilo,
 - rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
 - osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,
 - dítě dovršilo věk 4 let, do kterého náleží rodičovský příspěvek,
 - dítě nebo rodič zemřeli,
 - rodič převzal do péče vlastní dítě, které předtím bylo na základě rozhodnutí příslušného orgánu svěřeno do péče jiné osoby nebo bylo umístěno v ústavu nebo bylo více než 3 kalendářní měsíce v péči zdravotnického zařízení.

- Podmínka osobní celodenní péče se považuje za splněnou a rodičovský příspěvek náleží i v případech, kdy:
 - dítě mladší 2 let navštěvuje jesle nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci,
 - dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zřízenou pro zdravotně postižené děti či jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
 - zdravotně postižené dítě pravidelně navštěvuje předškolní zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
 - dítě navštěvuje předškolní zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně, pokud jeho oba rodiče nebo osamělý rodič jsou osobami závislými na pomoci jiné osoby ve stupni III a IV,
 - rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou v době, kdy je výdělečně činný nebo studuje.
- Příjem rodiče není sledován. Při nároku na výplatu rodičovského příspěvku může rodič výdělečnou činností zlepšovat sociální situaci rodiny. Nezkoumá se ani nárok na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci.
- Jestliže v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, rodičovský příspěvek náleží, pouze je-li vyšší než dávky nemocenského pojištění. V tomto případě je doplacen rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a uvedenými dávkami.
- Pokud se v rodině narodí další dítě, nárok na rodičovský příspěvek **na starší dítě zaniká**, a to i v případě, že na narozené dítě náleží rodičovský příspěvek ihned od narození ve stejné výši, v jaké náleží doposud na starší dítě. Změnu je nezbytné **ohlásit** příslušnému orgánu, aby nevznikl přeplatek na dávce.
- Jestliže nejmladšímu dítěti v rodině, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, náleží příspěvek na péči, je s účinností od 1. prosince 2012 rodiči po podání písemné žádosti umožněno současně pobírat obě tyto dávky.
- Pokud byl rodiči vyplacen rodičovský příspěvek a přitom nesplnil podmínky pro výplatu příspěvku, je rodič povinen vrátit příslušnému úřadu vyplacené částky za období, kdy mu rodičovský příspěvek nenáležel.
- Rodiče, kterým vznikl nárok na rodičovský příspěvek podle právní úpravy platné do 31. 12. 2011 a kteří pobírají rodičovský příspěvek v pevných částkách dle své volby nebo zvolit nemohli, mohou buď čerpat rodičovský příspěvek podle původní právní úpravy, nebo kdykoli po 1. 1. 2012 písemně požádat o změnu rodičovského příspěvku podle nové právní úpravy, přičemž částky rodičovského příspěvku z důvodu péče o totéž dítě již vyplacené se započítají do celkové částky 220 000 Kč.
- **Rodič, který se rozhodl, že bude i nadále pobírat rodičovský příspěvek "postaru" v pevných částkách do tří nebo čtyř let věku dítěte, nebude omezen celkovou částkou rodičovského příspěvku 220 000 Kč, nemůže zvolenou výši dávky změnit. Ostatní podmínky nároku na rodičovský příspěvek a jeho výplatu, včetně souběhu rodičovského příspěvku a příspěvku na péči nebo možnosti umístit dítě starší dvou let do předškolního zařízení bez časového omezení, platí pro všechny příjemce rodičovského příspěvku stejně, bez ohledu na právní úpravu platnou v době vzniku nároku.**

Poslední aktualizace: **1. 12. 2012**, Autor: **MPSV odbor 23**

Za úplnost informací na stránce odpovídá: Mgr. Kateřina Jirková, ředitelka odboru nepojistných dávkových systémů